Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.

Ч. 33 (571) Неділя, дня 24. серпня 1930. Рік XII.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

ОРГАН НАЦІОНАЛІСТИЧНОЇ ДУМКИ

Адреса Редакції і Адміністр. „УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС“ Перемишль, Побереже 1/I Конто П. К. О. в Варшаві Nr. 142.807. Передплата в краю виносить 10 зол. річно 5·50 зол., піврічно 3 зол., чвертьрічно Для Чехії на рік — 72 к. ч., 1/2 — 40 к. ч., 1/4 — 20 к. ч. Для Франції — 60 ф. річно, 1/2 — 35 ф., 1/4 — 20 ф. Для Німеччини — 10 мар. річно, 1/2 — 6 мк., 1/4 — 3·50 мк. Для Бельгії — 90 б. ф. річно, 1/2 — 50 б. ф. 1/4 — 30 б. ф. Для Америки 2 1/2 ам. долярів річно.
Рукописів Редакція не звертає, неоплачених писем не приймається.

Ціна примірника 25 сот.

Рахунки платні і заскаржальні в Перемишлі, а замовляючий анонс вже тим самим без застережень годиться на це.

ТАРИФА ОГОЛОШЕННЯ: За текстом за 1 вірш міліметровий одношпальтовий (сторона має пять шпальт анонсових) 0·30 зол., для дрібних промисловців укр. інстит. 0·20 зол. Дрібні оголошпо. 0·15 зол. за слово, найменше дрібне оголош. 1 зол., для шукаючих праці подані безпосередно до Адміністр. по 0·15 зол. Оголошення в тексті 150% дорожші, на першій стороні 300% дорожші.
Редактор приймає щодня від год. 11—1.

В огні гартується криця.

Вже одинайцять літ минуло від упадку української державности та від заіснування польської державности на Західних Землях. Одинайцять повних років йшли спроби культурної та політичної асиміляції українського насення Західних Земель шляхом „просякання серед нього вищої польської культури і цивілізації“. Таке завдання ставили польські політики перед польською суспільністю і державою як передумову дальшої приналежности „kres-ів“ до польської держави. Як жеж представляється одинайцятилітний білянс цих заходів, що на них витрачено безліч енерґії та матеріяльних засобів?

На це дає останіми днями відповідь польська преса. Вона подає між іншими ось які позиції: „Українські державні і приватні школи стали осередками для хову гайдамацьких різунів, церковні проповідниці стали місцями протипольської шовіністичної аґітації, монастирі (мова про монастирі оо. Студитів в Уневі та Якторові) стали гніздами протидержавних, сепаратистичних елементів, Пласт, Луги і Соколи стали завязками майбутньої української армії, культурні, фінансові та господарські установи стали пристановищем для виворотових елементів“.

Наскільки правдиві ці позиції в польському білянсі лишаємо на совість самої польської преси, яка їх подала. В такому вигляді як вони подані польською пресою, вони означають повне банкротство польських асиміляційних плянів.

Йдуть щораз тяжчі часи, щораз твердші умови боротьби, які вимагають щораз твердших людей і сильних характерів. Йдуть часи про які поетка українського відродження Леся Українка писала: „Коли я крищею зроблюсь на тім вогні — скажіть тоді нова людина народилась, коли зломлюсь не плачте по мені, пожалуйте чому раніще не зломилась“. Ці мужеські слова нашої поетки мусимо постійно памятати і пригадувати, коли схочемо замкнути слідуюче десятиліття нашим власним активним білянсом.

Інж. ДМИТРО АНДРІЄВСЬКИЙ.

Стара пісня.

Часом сказати багато, то нічого не сказати... Так власне є з деклярацією-відозвою, видрукованою в „Тризубі“ від „уряду Української Народньої Республіки“. Офіційний характер і тон тої деклярації дещо пояснюють її зміст. Адже ця форма політичної літератури є для того і створена, щоби закаптурити правдиві думки і наявну дійсність.

Деклярація намагається переконати читальника, що українському народові тільки й життя, що в державі з демократичним ладом, що ми на Україні мусимо конечно запровадити такий устрій, „який існує в передових демократіях світу“, себто з парляментом, партійною гризнею (як у Франції), з безнастанними крізами (як у Польщі), позакулісовими інтриґами вибраної зазагальним голосованням камарилі і т. п. Тимчасом ми би мусіли при подібній нагоді голосно мовити українському народові: „при державнім будівництві користай з досвіду і прикладу всіх народів, а особливо західних, европейських, але уважай, що часом народи з найрадикальніщими і найдемократичніщими конституціями жиють якнайгірше, а інші з давніми, передавнеными устроями жиють гідно; нічого живцем не переймай ні від перших ні від других, лише твори сам з себе питомий тобі лад“. Бо ми бачимо, як на наших очах крахує той славний демократично-ліберальний світ не здатний ані жити, ані вмерти гідно. За ці десяток років стільки змінилось довкола нас і то так радикально, що вірити ніби наша доба знайшла остаточне рішення політично-соціяльного устрою, є просто наївністю. На наших же очах народжується новий світ, укладається новий лад, що його годі нині уявити в подробицях і який зрештою помітно відріжнятиметься в одній країні від другої, але який безперечно корінно ріжнитиметься від умираючого ліберально-демократичного, бо він є і буде його запереченням. Колиж уенерівські політики уперто захвалюють той крахуючий лад українському народові, то тут причина не в вимогах стилю урядових деклярацій, але в нерозумінні самої справи.

Автори деклярації видно і досі жиють в сфері ідей, серед яких вони виступили на арену політичної дійсности. Вони мають перед очима повоєнні події, коли визволялись такі народи, як Польща, Чехія, тощо і гадають, що визволення України мусить піти дослівно тим самим шляхом. Алеж як змінився політичний і психольоґічний краєвид за останні десять років! В ті часи вірилось, що велика війна буде „останньою війною“ і снувалося чудові пляни світового замирення за посередництвом Ліґи Націй. Тим часом нині підносити подібні думки, це виставляти себе на посміховище; останні конференції „по розброєнню“ свідчать не про що інше, як про гарячкове загальне зброєння і підготовку до нової війни. В ті часи ще було не висохло чорнило, яким писались чотирнацять пактів Вільзона і новоповсталі держави радо чи нерадо, але брали зобовязання щодо забезпечення прав „меншин“. А тим часом нині практика і висліди мирових договорів, затерли в нашій памяти ті славні пакти і наочно показали, чого варті „високі демократичні засади“ в приложенні до життя. Для уенерівських політиків видно не існує історичного досвіду, наколи вони до того і досі покликуються на договір р. 1920 з Польщею, зрештою правно неіснуючий, бо заперечений і ударемнений „союзниками“ та їхнім миром з большевиками в Ризі. Отже наколиб нам довелося складати деклярацію чи просто порушити ту нещасливу тему договорів, то ми би мусіли ствердити, що старий шлях визволення нашої Батьківщини скрахував і то скрахував остаточно.

Деклярація дуже щедро наділює майбутню Україну всіми благами: селяне дістануть землю, робітники „право штрайків, коаліцій“, всі інші громадяне „рівні громадські і політичні права“, „волю слова, друку, професій, орґанізацій, зборів“ і тд. Тим часом визволення України, наше державне будівництво і оборона нашої державности напевно проходитиме в зовсім інших умовах. Справді мусимо бути готовими, що наше тяжке, велике діло вимагатиме від нас, від осіб, які від суспільства, уступок, самообмеження, та жертв. Є шкідливим і небезпечним впоювати в українські народні маси нездійснимі мрії і прихиляти їх до національної справи демаґоґічними обіцянками, яких ніхто ніколи в обставинах боротьби і великого труду сповнити не годен. Адже ми вже мали досвід з революції, коли у відповідь на наші обіцянки, маси показали нам спину і пішли за тими, хто зумів пірвати їх жорстокою дисципліною. При нашій розпряжности, нездисциплінованости, політичний і соціяльний лад на Україні мусітиме багато дечого з демократичного репертуару або обкраяти, або зовсім відкинути, як небезпечне і невідповідне до здорового нормального національного життя, а тим паче в обставинах боротьби.

Замість тих трафаретів хотілось би почути від уенерівських політиків одне, але ядерне слово про те, як має статися наше національне визволення, як маємо поводитись серед наявних політичних обставин. Бо ж покликуватися на договір з 1920 р. та вичислювати в подробицях державний устрій майбутньої України не досить, щоб відповісти на те питання. Мусить же десь знайтися центр ваги нашої національної справи в біжучу історичну добу і власне його ми повинні насамперед намацати і про него нам треба говорити. Того ми в деклярації не знаходимо і доводиться думати, що покликування на скраховані договори та обіцянки нездійснимих благ узмістовлюють цілу політичну акцію УНР закордоном. І знов на місці офіційних політиків ми мовилиб українському народові: „не надійся на князі і на сини чоловічеські, в них же ність спасення“, надійся насамперед на самого себе, кожен член нації, кожна її галузь, кожна суспільна ґрупа мусить дбати згідно своїм силам і своєму становищу, аби повстала українська держава спільними зусиллями. Кожен з нас має *право і обовязок* приложити рук до державного будівництва і всі мусимо змагати до одної цили. Хай ніхто не чекає собі заплати за понесений труд і хай кожен буде готов до найбільших жертв. Бо без них є немислиме державне будівництво на Україні, але-ж і без української державности нема нормального життя в нашім краю“.

Ми вже чули мову деклярації протягом років революції на мітинґах, а підчас визвольної боротьби в запіллі. Ми добре знаєм ті сумні наслідки, до яких події, керовані подібними думками припровадили. Зараз українському народові треба іншого глаголу та інших ідей. Годі купити маси немічним квилінням і облудними обіцянками, яким ніхто вже не вірить. Годі грати на ту карту, яку вже не раз бито.

В діяльности ґрупи, що видає урядові деклярації, ані в самій деклярації не слідно ніякої нової починовости чи натяку на новий чин. Все ті ж старі слова, старі думки, стара пісня. Певно, що їм товаришать і старі методи та трафаретні способи роботи. Бодай би нам не довелося побачити і тихже сумних наслідків, що їх дала вже раз попередня діяльність уенерівських політиків. Наш обовязок про це подбати.

Духовенство і його державо-творче завдання.

Б. К. — Змагання українського галицького духовенства стати в нашому національному життю політичним чинником — не нові. Повстання Української Католицької Орґанізації, оформлювання її політичного характеру, — про що ми писали в нашій статті „Політика мервої руки“, — має за собою ряд спроб українського духовенства створити політичну партію. Такі замисли і спроби маємо вже в останніх десятиліттях 19 го року.

В нашому суспільному укладі сил, ці тенденції не несподівані й оправдані. Духовенство, як суспільна верства, опреділена досить ясно матеріяльно й орґанізаційно, мусіло і мусить змагати до створення свойого політичного вияву — репрезентанта своїх ідей та інтересів.

І тому політичний розвиток УКО-ї як частини цього духовенства, і гуртовання коло нього консервативних католицьких елементів — ми уважаємо позитивним явищем. Серед нашої мертвеччини УКО — новий, виразний, не захований за кулісами всяких УНДО-нь противник. Сьогодні вона виходить отверто на політичну арену. А це все в нас — в час неймовірної трусливости і безхарактерности віри, громадських переконань й особистої думки — вельми відрадний прояв. Боротьба, яку хочуть провадити круги УКО-ї з націоналізмом і громадським радикалізмом, угодова тактика їхніх представників на місцях — це друга справа. Це вже площина практичної політики і тут націоналісти з природи речі мусять їх безоглядно поборювати.

З другої сторони УКО це репрезентанти тільки одної частини галицького духовенства. — Поза ним і навіть проти неї залишається переважаюча, правда пасивна, частина греко-католицького духовенства. Це зделільшого старше жонате священство зі сильними традиціями своєї участи в національному політичному, господарському й культурному розвиткові західних земель, священики нераз із діда-прадіда, з родовою і становою традицією і вкінці молоде духовенство — учасники української визвольної боротьби. Привязане до землі й родини воно мало активне на зовні — замало зацікавлене хочби проблємами цілої української церковної політики. В загальному його можна характеризувати як пасивного носія традицій окремішности гр. кат. обряду й автономії української церкви у відношенні до Риму.

Якогось одного, суспільного провідного гурта, як резпрезентаната своїх традицій, змагань та інтересів ця частина духовенства немає. Були і є тільки окремі люде, яких можнаб назвати ідеольоґами й провідниками цього духовенства, але вони в силу ріжних причин досить скоро тратять можність активно виступати. Спроби — правда, тільки оборонні — зорґанізувати це священство не дали ніяких успіхів. Репрезентантом цього духовенства уважають т. з. „святоюрські круги“. Для нас політика „Святого Юра“ або дуже майстерна гра церковних ієрархів, або хаотичне перехрестя тенденцій і змагань найріжніщих течій, ґруп і людей.

Sygn. III. 1|Pr. 32|30|2. Wyciąg z Dziennika ogólnego posiedzenia Sądu okręgowego w Przemyślu z dnia 8. sierpnia 1930 r. Nr. 104. — W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej. Sąd okręgowy w Przemyślu jako Trybunał dla spraw prasowych, na posiedzeniu niejawnem dnia 8. sierpnia 1930 po wysłuchaniu Prokuratora okręgowego, na mocy §§ 489 i 493 ust. p. k. z r. 1873 orzekł: 1) że treść artykułów umieszczonych w Nr. 31 wychodzącego w Przemyślu czasopisma perjodycznego „Ukraińskij Hołos“ pod nagłówkiem: „Tiń Jaremy“ od słów „Otże suchyj“ do słów „smerty“, od słów ćw ciłyj istorji“ do słów „ekspropriaciach“ i od słów „powtarjajetsia zawiera znamiona występku z § 305 i 302 uk. 2) konfiskatę powyższego numeru czasopisma „Ukraińskij Hołos“ jako usprawiedliwioną zatwierdza się. 3) że rozpowszechnianie rzeczonych artykułów jest wzbronione. Zarazem poleca się Redakcji czasopisma „Ukraińskij Hołos“ by po myśli § 20 ust. pras. z dn. 17 XII. 1862 Nr. 6 Dz. ust. państw. austr. z r. 1863 treść tego orzeczenia — bez powodów — na pierwszej stronie najbliższego numeru swego czasopisma bezpłatnie umieściła. — Baldini m. p. — Za zgodność: Sidorski.

УКО та її провідники провадять свою церковну політику дуже продумано й консеквентно. Хочуть створити з українського духовенства активну, боєву силу, свойого роду касту чи орден, і зліквідувати українське духовенство як суспільну верству звязану зі землею та родом і тим самим досить нерухому. Загал духовенства бориться проти цеї тенденції більше або менше свідомо. Бореться з нею і світська інтеліґенція, уважаючи духовенство як суспільну верству за резервуар інтеліґентських сил, на які всежтаки ми ще досить бідні.

І тому повстання УКО може мати ще й це позитивне значіння, що воно зактивізує оцей пасивний загал нашого духовенства, примусить його усвідомити свої шляхи й завдання і боротися за рішаючий вплив на політику української католицької церкви. Поодинокі особи з поміж цього духовенства починають думати про це все. Маємо також деякі прояви його активізації — і це дає нам певність, що скорше чи пізніще, українське національне духовенство, сильне своїми національними і становими традиціями стане активною силою.

(Докінчення буде).

Сила і засоби „вищої цивілізації“.

В альбом проф. Станиславові Ґрабському.

Проф. Станіслав Ґрабскі, ендек і б. польський міністер освіти, помістив у „Львовск-ому Курєр-і Поранному“ цикль статтей про „Креси і народовосьці“. В ріжних місцях він писав:

„І ясним стало для всіх Поляків тут, що потрафлять охоронитися перед винищенням тільки тоді, коли *сила польська, буде рости скорше* від української“.

„Хто хоче поступу — мусить боротися за побіду на національно-мішаних окраїнах *цівілізації вищої, шляхотніщої*“ (розумій: польської).

„Головним завданням польської „кресової“ політики мусить бути ...укріплювання (на непольських територіях) *цівілізаційної, господарської і політичної переваги*, а де тільки дасться — і чисельного польського елєменту. Бо тільки сила місцевого польського населення на „кресах“ у всіх обставинах буде їх зєднувати з Польщею та *асимілювати, промінюючи* на їх непольське населення“. (Підчеркнення наші).

Щоби піддержати неначе міркування пана професора — „Львовскі Курєр Поранни“ а за ним инша польська і жидівська преса одночасно помістив статейку п. з. „Моральність ґімназійної руської молоді“ — „Студенти „української“ ґімназії в Бережанах вломниками“, в якій подає вістку про зліквідування в Бережанах злодійської банди, що „оперувала“ там безкарно кілька літ. „На чолі тої „шайки“ пише кореспондент „Льв. Кур. Поранн“-ого — стояли 17-літній ученик 4.-кл. *бережанської української ґімназії Ярослав В.* і його брат Володимир). прізвищ на жаль — хоч ми зверталися кілька разів до Пов. Команди ПП, Слідчого Уряду в Бережанах і Воєвідської Команди в Тернополі — ми не могли дістати... Зі своєї сторони — кінчить „Львовскі Курєр Поранни“ — звертаємо панам з УВО спеціяльну увагу на арештованих: мають прекрасний матеріял на майбутніх „героїв“ в роді Любовича і т. п. бандитів „ідейно“ ограбовуючих каси і т. п.“

Що відповідять „панове з УВО“ — не знаємо. Зі свого боку ми тільки подаємо „для вічної памяти“ список зловлених в Бережанах вломників і дані про них, передані нам нашим бережанським кореспондентом, яких „чомусь“ „Л. Кур. Пор.“ не міг дістати.

До Вояцтва Соборної Української Армії.

Докладне вивчення історії наших визвольних змагань свідчить про те, що українське військо, не дивлючись на несприятливі умови в яких точилася ця нерівна боротьба, осягав часто-густо блискучих успіхів.

Нажаль українське громадянство у вирі партійної боротьби не шанує своїх лицарів-героїв та забуває про світлі моменти наших збройних успіхів.

Тому обовязком тих, хто брав безпосередню і активну участь у наших визвольних змаганнях, зафіксувати ці події шляхом святковання важливіщих наших перемог, як це звичайно робиться у всіх народів та державах. Це піднесе дух нашого вояцтва і дасть позитивні приклади для молодої української ґенерації.

30-го Серпня 1930 року сповнюється 11 річниця славетної перемоги соборних армій над червоною Москвою, коли то після жорстоких боїв власними силами взято Столицю Соборної Землі — Золотоверхий Київ — в наслідок чого ми опанували величезні обшари Правобережа.

В цім Світлім Дні заховується величезний ідейний зміст, на основі якого маємо плекати ми і викристалізувати ту духову й політичну відпорність, що вирішатиме наслідки майбутньої боротьби за наше Визволення, добро і славу Соборної Нації.

Тому ми, військові, без ріжниці наших політичних переконань, а за нами і ціла Україна, мусимо визначити день 30. Серпня, як Свято Соборної Української Армії.

Для започаткування традиції цього Свята під моїм головуванням утворено в Парижі військову ініціятивну ґрупу, яка й виробила його програм, що полягатиме в урочистій Академії дня 30. Серпня та Службі Божій дня 31. Серпня.

В імени цієї ініціятивної ґрупи я звертаюся з закликом до всіх військових на окупованих землях, европейській еміґрації та в Новому Світі сущих заряджувати в своїх осередках відсвяткування цього дня апоґея нашої зброї.

Редакції всіх національних часописів проситься о передрук.

М. Капустянський
Ґен. Штабу Ґенерал-Хорунжий.

Нова зрада українських комуністів.

(Лист до Сельробів).

Слухайте ви, волинські та галицькі сельроби, бідні задурені голови, ви, що ждете з Москви або з Харкова визволення від соціяльної та національної неволі, ви, що маєте серця, повні ненависти, — слухайте, як знову запродують українські комуністи нашу рідну землю, як знову запродують вас всесвітній буржуазії.

Вперше продали вони вас, не спитавшися вашої думки, в Ризі, коли росчахнули землі українські на дві нерівні половини, одну Москві, а другу — Полякам віддавши. А ось недавно продали вони вас в Римі 2. серпня біжучого року, коли з італійськими фашистами завязали торговельний трактат.

Довгі роки голосили вони, що нема ворога, для пролєтарської революції страшнішого як ненависні фашисти, довгі роки вмовляли вас готуватися до страшної запеклої боротьби з всесвітним фашизмом, що загрожує затопити ідеали „революційного пролєтаріяту“ в морях пролєтарської крови, довгі роки відвертали цілу вашу увагу від спільних всім Українцям національних пекучих завдань, нашого дійсного визволення — для того лише, щоб одного прегарного дня в найбагатіщих готелях Риму бенкетуючи солодким італійським вином, запродати українське добро тим же самим контрреволюційним фашистам.

Кожна крапля вина того коштуватиме потоки української крови, кожна — чарка — море сліз незлічимих.

Для нас українських націоналістів, казка про всесвітню пролєтарську революцію і про той земний рай, що мав би після неї повстати, була завжди лише негідною звабливою для дурників казкою. Для нас італійські фашисти були лише патріотами свого рідного краю, що задля добра батьківщини готові *всіх і вся* принести в жертву, всіх і вся офірувати на добро своєї імперіялістичної ідеї. Але власне тому запитуємо ми тепер українських комуністів: який відчит дадуть вони за ті моря селянської крови, розлиті для здійснення нездійснимої казки, що її так легко продається тепер за чаркою вина по римських готелях?

Московські большевики порозуміваються з непримиримими ворогами тої ідеї, задля котрої сплюндровано Україну, задля котрої тисячі і міліони селян українських несли в жертву своє життя, життя синів своїх, життя і добробут своїх родин, своїх господарств. Порозуміваються сепаратно, навіть не прикликуючи будь кого з українських представників, порозумiваються зрадливо і злочинно, коштом українського добра, на рахунок українського народу. Зобовязуються слали Італії український хліб, що вироблятимуть його, — кріпацькою працею під чекістським кнутом, — українські селяни; зобовязуються слати Італії чорний вугіль, залізо на машини та зброю, що їх здобуватиме український робітник в глибоких рудних. А щоб працювали краще українські раби, приставлятимуть до них чужих, німецьких або італійських наглядачів..

А щож на те українські комуністи? Мовчать! Лизатимуть далі московське чобіття. Ловитимуть з хамською запопадливістю чекістську руку з кнутом, і припадатимуть до неї з побожністю. Чекатимуть що з того великого роспродажу і їм злетить яких трийцять срібняків...

І тимчасом — згонятимуть наших селян до колхозів, руйнуватимуть хуторі та багатші господарства, щоб було ким заповнювати темні рудні, щоб було кому здобувати вугіль для захланних чужинців, щоб було кому навантажувати на чужі кораблі все те добро, що його був Господь вклав в нашу українську землю на наш власний спожиток, щоб було кому трупом встилати степи наші в очайдушних поривах пімсти і гніву.

Але гнів той зростає. Рве народні груди. Вибухає від часу до часу і все громадиться, громадиться. Коли дійде свойого найвищого ступня змете все на землі.

Що ж буде з вами тоді, бідні спантеличені голови, ви — галицькі й волинські сельроби? Ви зраджені зрадники свойого обкраденого народу?!

Евген Онацький.

Ф. КРУШИНСЬКИЙ. 9)

ГЕРОЇ ЗАКАМАРКІВ.

(Сучасний український вертеп).

7.

Василь Змієнко.

Василь Змієнко був би, певне скінчив свою карєру і не почавши, як би не голосний свого часу конфлікт між Лівицьким і Сальським — з одного, та М. Чеботарівим — з другого боку. Лише цей конфлікт сприяв тому, що Змієнка витягнули з табору на світ Божий і поставили на місці М. Чеботаріва.

Сам по собі Змієнко нічим ніколи не визначився, ні перед, ні підчас, ні після нашої визвольної боротьби. Згадати хиба тільки варто те, що в 1919 р. був під судом за нечисті справи запропащення Запоріжського Корпусу, але катастрофа 1919 р. пустила в забуття цілу оту історію. В таборі Змієнко займався малюванням картин і нацьковуванням одних на других. Про ці його здібности знають усі таборяне, а де кому — ґен. Пузіцькому, Вовкові та багатьом іншим дався він в знаки і справді вмілим інтриґанством. Позатим, ніхто б не звернув уваги як би не отой самий вище згаданий і то дуже і дуже дивний конфлікт з Чеботарівим. Змієнка назначили начальником контр-розвідки.

Але це призначення відбулося не відразу. Скажемо кілька слів про нього, як говорив сам Чеботарів. Ще покійний Отаман С. Петлюра клав натиск на необхідність активної праці як серед еміґрації, так і на Україні в дусі піддержування віри в остаточну перемогу нашої справи. Особливо ж підкреслював він потребу революційної роботи на Україні, до чого уряд Лівицького, Прокоповича та інших уважав абсолютно нездібним, подекуди навіть шкідливим. Ролю їх зводив до мінімума, а до роботи вважав за конечне притягти виключно свіжі молоді сили. Для того і необхідною була і відповідна орґанізація а піднесену Чеботарівом ідею створення „Союзу боротьби за самостійну Україну“ — Отаман одобрив і подекуди навіть уділював відповідних порад при заснованні її.

Орґанізатори „Союзу“ вели роботу поза плечима А. Лівицького, уважаючи зовсім не безпідставно, що йому не можно уділити жадної таємниці, а тим більше не можна його держати в курсі роботи „Союзу“. Майже про кожну найдрібнішу справу, про яку інформовано спочатку Лівицького — на другий же день знала ціла Варшава. В таких умовах праця була неможливою. І та праця пішла зовсім по незалежних від уряду У. Н. Р. дорогах. На цьому ґрунті ніби і вибухнув отой конфлікт.

Коли отой конфлікт почався, то перші слухи були такі: Чеботарів побив м.... Сальському. Після зявився другий, що ніби то на засіданні У. Ц. К. в Варшаві Чеботарів ударив Сальського по голові. І цей слух так і задержався та й на тому всі й заспокоїлись. В кождім разі, Чеботарів виїхав з Польщі, проїздив трохи, прогулявся, пробував навіть заговорити громадським голосом, але чомусь злякався й втік назад до Польщі. Чимало в цьому конфлікті ще такого, що треба буде вияснити, бо є й такі недовірки, які взагалі в цілу ту затію не вірили і не вірять та вважають її, хитрою штучкою яка абсолютно не вдалася ні одній ні другій стороні. Про це ще колись хтось буде говорити.

Фактом є що після полк. Чеботаріва залишилося порожне місце, яке треба було кимсь заняти. Після довгих міркувань постановлено було притягти до роботи зовсім нову фіґуру, зовсім несподіваного кандидата, який щойно перед тим якраз прибув було з Харкова до Варшави. Був це був. повстанчеський отаман Гулий-Гуленко, заслужений в українській визвольній боротьбі чоловік. Як він опинився в Варшаві, а тим більше в варшавський тюрмі — не зараз вияснями. Чеботарів сам оповідає, що почувши про призначення Гулого-Гуленка відразу ж відкрив його карти й Гулого-Гуленка негайно Поляки арештували. Тим, сильно скомпромітував себе Лівицький. От тоді то і призначено було Змієнка на місце Чеботаріва.

Змієнко як чоловік новий, завів розуміється й нові порядки та зі старшин своєї дивізії скомпонував розвідку, причім майже на кожного еміґранта призначено одного аґента. Звичайно аґента українського, крім аґента польського, який в свою чергу слідкує як за даним еміґрантом, так і за даним аґентом. Систему розвідки Змієнко рівнож змінив та кождому аґентові купив по фотоґрафічному апаратові, щоб фотоґрафував свою здобич при всякій компромітуючій чинности: скажемо йде ґен. Вовк до міста по муку для жінки — хлоп його! зловив ґен. Базільського, як рами несе до дому — хлоп його! А після цей річевий матеріял йде до Сальського, як доказ, що не дурно гроші платяться.

Нарешті, Змієнко за короткий час встиг був орґанізувати в Каліші з б. денікінців „Союз національної молоді“, поставив на чоло цього „Союзу“ вправного в цих справах на калішських бруках М. Садовського і прославився тим, що кільком еміґрантам розвалено було голову членом цього союзу Ефремовичем та обіцяно ще краще розправитися з тими хто ще до цього часу вагається з визнанням Лівицького і Сальського. Оце й усі поки що подвиги одного зі свіжих героїв закамарків.

8.

Начельнік Сухенек.

Закінчуємо ґалєрію наших героїв, на жаль, найголовнійшою фіґурою в сучасному вертепі А. М. Лівицького. Фактично, це начельнік Сухенек повсякчасно сіпає золотого шнурочка за сценою і приводить в рух цілу ґаму фіґур у вертепі. Він, що правда, схований за сценою, але якби не він, то й самої вистави не було б. Може вистава і відбувалась би але не було б того ефекту, не було б вертепного характеру отієї вистави. А можливо, що не було б і тих фіґур яких він з такою старанністю, з таким добором настягав. Йому й виключно йому треба оту заслугу вписати.

Начельнік Сухенек! Хто з Українців не чув цього славного імени, шефа політичного догляду над еміґрантами?! Хто не знає цього дійсного добродія нашої обездоленої і виснаженої еміґрантської братії в Польщі?! Це ж він направляє нашого еміґрантського корабля по розбурханих хвилях польської політики. Це ж він, фактично, є тимчасовим нашим отаманом в Польщі, про що всі, хто з ним зустрічався, таке, а не інше враження, виносив.

Оце майже перед зїздом — казав начельнік Сухенек (до ґен. Вовка, полк. Загородського і сотн. Гармаша, які були делеґацією в Сухенка, в грудні 1928 р.) — за два щось тижні перед зїздом — до мене приходив Ковальський з Сальським, аби відкласти зїзд української еміґрації, визначений на 29. грудня 1928 р. бо вони не певні, чи дадуть з ним раду. Такі дурні, — додав буквально Сухенек. І продовжував далі: „Я катеґорично наказав, щоб зїзд відбувся і то я за нього ручаюсь. В нас ще є засоби, аби таких панів, як Крушинський чи йому подібних не боятись. А що до Ковальського та Сальського, то я їх вигнав зі свого кабінету і сказав, щоби більше з такими дурницями до мене не зверталися“...

„Аж тепер я знаю, хто в нас президент“ — казав сотник Гармаш після цих відвидин Сухенка.

І він дійсно: виганяє з кабінету, кричить, ногами притупує, й до нього ні Сальський, ні Ковальський, ні інший герой іти сам не осмілиться. Хто його знає який в дану хвилину настрій в начельніка!... Може Сухенек і має рацію, може з такими як оті герої інакше балакати не можна, може це єдиний спосіб з ними порозумітися, єдиний спосіб держати їх на шнурочку.

Зрештою, начельнік Сухенек милий чоловік, прямо солодкий чоловік. При першій зустрічі з вами, він всю душу викладає, всього себе вам віддає. Собі тільки шкуру залишає. І знайомиться з вами, як старий, давній знакомий, хоч ви його вперше, і то не з власної волі, в вічі бачите. Рекомендується прямо по козацьки — Сухенко... Для Поляків він Сухенек, для нас він прямо Сухенко, для Москалів Сухенков. Словом хороше призвище, на всяку національну меншість пасує.

(Продовження буде).

Що чувати в світі?

Над Райном спокій, над Вислою щораз неспокійніще. Після звільнення Французами надрайнських німецьких областей наступила майже повна тишина на західному німецько-французькому фронті. Зате на східному німецько-польському і німецько-польсько-литовському фронтах йдуть приготовання до наступу та оборони і в звязку з цим щораз більше уваги присвячується тим справам в пресі. „Vossische Ztg“ донесла недавно про таємні переговори польського і литовського урядів в справі полагодження спору за Вильно в той спосіб, що Литва зрікається Вильна, а Польща відступає Литві сейненський прикордонний округ. Ця відомість викликала богато гамору і цілий ряд спростувань в польській пресі, яка намагаєть доказувати що Німці навмисне видвигають справу зміни, що мовляв їм залежить на цьому аби хочби в одному місци дійшло до зміни сучасного польського кордону, а тоді вони вже постаралибся про дальші зміни. „Не хотячи давати притоки до цього, Польща не думає ставити справи польсько-литовського спору в площину заміни областей і зміни кордонів“. Впрочім сама справа польсько литовського порозуміння не клеїться. *„Головну перешкоду в справі польсько-литовського непорозуміння — пише краківський* „Głos Narodu“ — *становить віра Литовців, що польська держава в сучасних рямках це твір несталий і що в недалекому майбутньому, в наслідок війни з Німеччиною чи СССР вона буде обкроєна в користь Німеччини, Росії, України і очевидно Литви*“. А всетаки Польща потішається, тим що литовсько німецькі взаємовідносини псуються, що *„справа Мемеля (Клайпеди) вбиває гострий клин в їхні добросусідські відносини“, що підвижка німецького мита на литовські сільсько-господарські продукти зводить цілий німецько-литовський торговельний трактат на нівець, доводить до сильного ослаблення литовський експорт і таким чином ще більше загострює німецько-литовське напруження*“. Такі міркування питомі усій польській пресі. Вони навіть успокоюючо і підбадьорюючо ділають на польську публичну опінію. Кілька днів було спокійніщих поки не розірвалася нова німецька ґраната над польсько-німецьким кордоном. З нагоди обходу десятиліття плебісциту у Східній і Західній Прусії виголосив німецький міністр Тревіранус промову, в якій між иншими сказав: *„З тяжким серцем думаємо сьогодня про наш розшматований край надвислянський, цю незагоєну рану на східному крилі батьківщини. Крило це нидіє, а воно є легеннями німецької держави. Майбутнє Польщі, що своє державне життя завдячує пролитій німецькій крові може бути лише тоді забеспечене як Польща і Німеччина не будуть удержувані в стані вічного неспокою завдяки несправедливому потягненню границь поміж ними*“. Польська преса оцінює цю промову не як аґітаційно-передвиборчий акт для внутрішньо-німецького вжитку, але як „виповідження війни“. Ще не вспіли прогомоніти перші враження промови міністра Тревірануса, як в польській пресі появилися нові алярмові сиґнали. *„Відпихають нас від моря*“ кличуть польські ґазети. Найбільші німецькі надбалтійські міста рішили зачати в найблищому році пропаґанду на велику скалю під гаслом „Рік балтійського моря 1931“. Метою цеї пропаґанди є захопити увесь німецький беріг балтійського моря включно з тими районами, що колись до Німеччини належали. В звязку з німецькою небезпекою слідно деяке злагіднення у внутрішно-польських міжпартійних і міжґрупових відносинах.

Білі голуби над Радомйом і чорні думи Пілсудського. Радом це польське місточко в королівстві, де відбувся 12 серпня ц. р. зїзд польських леґіоністів з нагоди 16-ої річниці „леґіонового збройного чину“. Зїзд заповідався доволі цікаво з огляду на промову Пілсудського, який мав говорити про польську внутрішну і зовнішну політику, а з окрема про сойм, що став улюбленою темою старого діда. Тимчасом промови Пілсудського не було, не було теж порахунків з внутрішними ворогами пілсудчини. Навпаки була мова про те, що леґіоністи як добрі учні школи Пілсудського мусіли засвоїти собі здібність забувати особисті прикрости, що їх їм нанесено з боку партійних ворогів леґіонового табору. Ґенерал Ридз-Сміґли, що його висовують на наслідника Пілсудського признався навіть, що великодержавницька програма ендеків (запеклих ворогів пілсудчини) є власне програмою леґіонового табору. Цей ґенерал зраджував у своїй промові охоту одідичити по Пілсудському владу, а по ендеках імя команданта „Обозу великої Польщі“ та їхню програму. Маршалок Пілсудскі що був присутний на зїзді слухав це все і „зрезиґновано глядів перед себе“ — каже один з обсерваторів леґіонового зїзду. Треба признати що причин до невеселого настрою є в сучасній польській дійсности доволі. І тому власне промовці випускали стада білих голубів внутрішного перемиря і мира на ринкові в Радомю. Та мабуть ці білі голуби не зуміли розвіяти чорних дум Пілсудського.

Нова филя анархії в Китаю. Не знати чи є де на світі нарід більше миролюбивий в своїх поглядах ніж Китайці, а одночасно який би себе взаїмно так перерізував і нищив як власне вони. Безнастанні домашні війни, що їх вже від ряду років ведуть поміж собою поодинокі китайські „ґенерали“, брак серед Китайців одної сильної людини що скрутилаб голову стоголовій потворі анархії, брак ідеї яка зумілаб змобілізувати більшість населення під одним прапором, не дають можности поставити хочби здогаду коли і яким чином моглаб скінчитись анархія в Китаї. Здавалось недавно, що мужем провидіння Китаю стане провідник південного (нанкінського) уряду Чан-Кай-ші. Богато Китайців та чужинців звязувало було з його особою до недавна великі надії. Надії ці розвіялись коли проти Чан-Кай Ші пішла походом армія північного (пекінського) уряду і завдала південній армії цілий ряд, тяжких ударів. Правда до цілковитого розгрому південної армії не дійшло, а навіть Чан-Кай-Ші доконав кілька удачних протинаступів на позиції армії північного уряду, але способи якими Чан-Кай-Ші купив собі перемогу довели до загострення внутрішного положення в тих областях які находяться під пануванням Чан-Кай-Ші. А саме: Китайські „ґенерали“ дуже легко переходять з одного до другого ворожого табору в залежности від того яка сторона зможе дати їм більшого хабара. Вимоги китайських „ґенералів“ є дуже великі. Чан-Кай-Ші рішив власне підкупити кількох ґенералів з північної армії, але для цього щоб обділити їх хабарами він мусів обложити величезними податками усе населення тих областей, що находились під його пануванням. Вистане сказати, що в деяких областях стягнено податки аж до 1968 року. Це викликало очевидно велике невдоволення передовсім селянства і ось в тому гніздиться причина останнього повстання на півдні Китаю. З настроїв доведеного до роспуки населення скористали большевики і вислали в области що їх захопило повстання своїх аґітаторів і цілі відділи зложені з наємних китайських військ. Це в значній мірі ускладнило положення Чан-Кай Ші. Як закінчиться нове повстання годі передбачити, але той факт, що Анґлія, Японія та Зєдинені Держави півн. Америки збираються активно встрянути в китайські події доказує, що положення є грізне і що вони не вірять щоб сам Чан-Кай-Ші дав собі раду з повстанням та тими труднощами які виринають у звязку з ворогуванням китайських „ґенералів“.

З повстанчим рухом в Китаю звязують великі надії большевики, забуваючи про це, що вони вже нераз попеклися на своїх розрахунках відносно Китаю. Тим разом розрахунки большевиків тим більше нереальні, що останнє повстання в Китаю носить характер чисто селянського руху.

МІЖНАРОДНІ ПОЛІТИЧНІ ПОДІЇ.

Поміж Турецьким і Перським урядом дійшло до гострого конфлікту в справі ліквідації повстання Курдів. Турецький уряд домагався участи перських військ в ліквідації повстанчого запілля яке находиться в Іраку та на території Персії. В наслідок цього, що Персія відмовилась сповнити бажання Турків, вони перейшли перську границю і ведуть бої з повстанцями наперській території.

* * *

Литва відкинула пропозицію польського уряду в справі участи литовської делеґації на аґрарному зїзді у Варшаві.

* * *

Новий Канадійський уряд видав розпорядження силою котрого здержується дальший наплив еміґрації з Европи. Розпорядження це мотивоване зростом безробіття в Канаді.

* * *

В Москві, як подає московська еміґраційна преса, викрито заговір на життя Сталіна. Заговір викрито безпосередно перед його плянованим виконанням. Заговірниками були старшини червоної армії.

* * *

В Архангельську збунтувалися матроси большевицької фльоти. Причиною бунту було те, що матроси вже другий місяць не дістали на час своїх платень. Для ліквідації бунту стягнено відділи ҐПУ з ріжних більших міст СССР.

* * *

Дня 5. вересня ц. р. збирається в Женеві Рада Ліґи Націй, яка між іншим займеться розважаннями над проектом Бріяна в справі Паневропи. Дня 10 вересня відбудутьсь тамже збори пленума Ліґи Націй.

* * *

В Німеччині приступлено до орґанізації окремого уряду для справ східних німецьких провінцій. В склад уряду має увійти між іншими міністр Тревіранус.

* * *

Поміж румунським королем Карлом а урядом виринули нові непорозуміння. Карло хоче щоби його бувшу жінку проголосити королевою ще перед уневажненням розводу, а уряд обстоює при тому, щоби раніще уневажнити розвід. У звязку з тим уступлення уряду є дуже правдоподібне.

По всій Україні.

Північно-Західні Землі.

Вийшли на волю. — В суботу, дня 9. серпня ц. р. з вязниці стрийського окружного суду вийшли на волю після три і пів місячного слідчого арешту Степан Охримович і Петро Угера. В стрийській вязниці остають ще під замітом приналежности до УВО згл. нелеґальної націоналістичної діяльности: 1) Юліян Гошовський, 2) Володимира Середницька зі Стрия, 3) Іван Бутковський зі Сколього, 4) Іван Ковальський зі Стрілкова пов. Стрий, 5) М. Шиян з Гошева та 6) Василь Дубів з Поляниці пов. Долина. Три останні — селяне.

Свято Маркіяна Шашкевича. — Як що року зібралося на Маркіяновій горі в Підлисю в дні 3. серпня ц. р. кільканацять тисячна громада Українців. Було місцеве населення, доокружні села й міста, були гості з цілого краю. На Маркіяновій горі, з хрестом і синьожовтим прапором, відбулася архієрейська Служба Божа, під проводом Еп. Будки. Говорили проповіді о. Еп. Будка й о. шамб. Юрик. По Службі Божій відправлено панахиду на могилі Незнаного Стрільця, що похований на Маркіяновій Горі і відбулося посвячення викупленої датками кількаморґової площі навколо памятника. Порядок держали дівчата в народніх строях, пластуни, луговики й соколи на конях. Пополудні уладжено концерт, на якому говорив промову Др. Ваньо — орґанізатор свята. Далі слідували вправи та гри руховиків і дітей.

Землі на Маркіяновій Горі викуплено досі ок. шість морґів. Ще около сорок морґів дорогої землі жде на викуплення українським громадянством.

„Гайдамацка бомба в дворку шляхецкем“. — В селі Бортниках пов. Бучач живе в своїм „дворку“ кольоністосадник б. поручник Вержбінські, який від довшого часу „воює“ з українськими селянами. Ще в червні ц. р. „хтось невідомий“ підложив ґранат завинений в солому і підпалив його. Ґранат не вибухнув, але пан Вержбіньскі наробив крику, що на нього зробили замах українські селяне, покликав поліцію і казав арештувати сел. Василя Дуляка. Одночасно написав про цей „замах“ до краківського Курєра Цодзенного і цей ясна річ розписався про новий „зброднічий замах“ Українців. Місцева поліція перевела слідство, але виновника „не можна“ було знайти. Тоді селяне спровадили самі дедектива з псом і він продовжав слідство. Пес запровадив до самого п. Вержбіньского, кинувся на нього

„Новий саботаж і УВО. — В дні 7. серпня ц. р. вибухла пожежа в добрах Монастиря ОО Францішканів в Чижках коло Винник. Коло 10 год. вечером підпалено фільварок в чотирох місцях, в стодолі, і в трьох стиртах. Муровану стодолу врятовано. Згоріли тільки стирти. „Львовскі Курер Поранни“ пише, що це діло УВО, пригадуючи, що процес УВО за замах на „Східні Торги“ мав виказати, що на терені Винник та околиці працювала законспірована „ячейка“ УВО. Отже його висновок — підпалити мусіли члени УВО. Подробиці про пожежу подає польська преса дуже суперечні. Одні часописи пишуть, що безпосередно перед вогнем було на фільварку 4 людей і питали за працею, що їх відправлено та що це мабуть вони підпалили. Другі пишуть, що того вечору хотіло переночувати 4 „елеґантських“ панів і т. д. А поліція вже навіть мала арештувати трьох справників розуміється членів УВО, але зогляду на слідство держить їх прізвища в тайні.

Саботажисти в Миклашові. — Цьогож самого дня згоріли дві стирти збіжжа на фільварку Ю. Розвадовського співробітника „Льв. Курера Поранного в Миклашеві коло Львова. До поширення пожежі не допущено. Польська преса пише знову, що підпалила стирти УВО і поліція звязує вибух цеї пожежі з пожежею у Чижках і шукає між українською молодю й селянами за „саботажистами“.

До пожежі в Бушковичах. — Поліція переконана польською пресою, що склеп Мецґерової підпалила УВО — провадить далі в цьому напрямі слідство й арештує людей. У Бушковичах арештовано ще під закидом підпалу Мирослава Павлика, братів Загатинських і Василя Колодія. Оден зі свідків має твердити, що це хтось з арештованих підкладав запалену шмату під дім Мецґерової, яку мали підпалити тому, що вона була небезпечною конкуренткою українських кооператив.

Горить далі. — „Львів. Кур. Пор.“ подає, що дня 11. серпня у вечері підпалено шопу з пшеницею на фільварку Юлія Тарнавського в Бишові коло Сокаля. Цього підпалу „Курєр“ вже не приписує ясно УВО тільки пише: „легко догадатися з яких бандитських рядів походили справники“. Одночасно пишуть, що було намагання підпалити знову фільварок в Миклашеві.

„Битва Українців з кацапами на вулицях Куликова“. — Під таким заголовком подає „Ґаз. Поранна“, що дня 3. серпня ц. р. увечері на вулицях Куликова впало ок. 18 стрілів. Стріляли до повертаючої з прогульки до Могилян кацапської орхестри. На думку дописувача „Ґаз. Пор.“ це мала бути пімста за те, що кацапська музика відтягла людей від українського фестину в селі Могилянах і через те він не вдався. Дописувач допитується де в цьому часі була поліція та алярмує, що в Куликові кожний Українець має зброю і що такі випадки повторяються досить часто. Подаючи за „Ґаз. Пор.“ вістку про цю подію „Льв. Курєр Поранни“ пише: „узброєні українські герої не тільки в Куликові. І добре узброєні, про це свідчать найкраще поліційні рапорти зі Станиславова і Тернополя. Все якісь револьверові і крісові стріли, вибухи ґранатів (прим. пана Вєржбиньского в Бортниках, прим. скл.) і т. д.“

Спалення фільварку б. воєводи Борковського. — Дня 9. серпня ц. р. згоріло на пільному фільварку бувшого львівського воєводи ґрафа Дунін-Борковського в Зофіївці коло Збаража шість стирт збіжжа. Часописи пишуть знову, що вступні доходження поліції мали доказати що пожежа вибухла в наслідок підпалу „здається“ українських саботажистів.

„УВО підпалила фільварок під Збаражем“. — Під таким заголовком пише „Льв. Курєр Пор.“ про пожежу фільварку Шили коло Збаража власність Зофії Тичковської. Підпалено (Л. К. П. пише: бандити з УВО підложили вогонь) стирти, стайні і мешкання, в якому спало три жінки і шестеро дітей. Слідство не виказало досі нічого, всежтаки „Л. Курєр“ пише що це підпал УВО, та що в тім підпалі співділали з УВО „члени українських орґанізацій в Шилах і Лисичинцях, чого доказом здемонтовання сикавки, яка приїхала на поміч зі сусідного маєтку Лисичинці“ (невже на фільварку в Лис. є українські орґанізації?! прим. скл.). Характеристично, що „Льв.

Курер Поранни“ видрукував цю саму дослівну звістку *аж два рази.* Польська преса накликує до острих репресій і самооборони. У відповідь пригадаємо тільки поданий вище „замах“ на осадника Вежбіньского в Бортниках та загально відомі факти, — але чомусь не подавані офіційно, —

Питайте аґентів державного закладу обез печень, Дністра чи самих людей на місцях. Послухайте, що вони вам будуть розповідати! Зрештою до цеї справи ще вернемо. Українці на місцях мусять дуже точно прослідити кожну таку справу.

Ревізії і арештовання. — *В Бібреччині:* В днях 8. й 9. серпня ц. р. поліція перевела ревізії між молодю в Бібрці й арештувала Яр. Коцюмбаса та Евгена Лукасевича. Їх відвезено до Тернополя. Опріч цього поліція перевела ревізії у голови чит. „Просвіти“ Наугольника в Лопушні й у сел. Паука у Вільхівці (в його сина уч. І. кл. пластуна забрали пластову виказку). Казали, що переводять ревізії й арештують з приводу того, що на могилі бл. п. Гриця Пісецького хтось поклав квіти. Ревізії й арештування не минули майже ні одного села Бібреччини. М. ін. у Звенигороді арештовано багатого селянина Івана Порайка і сел. Гринька Баланя. „Слово Польське“ подає, що обох їх арештовано під закидом намагання підпалу стирти ґр. Потоцкого в Романові і відставлено до поліційних арештів у Львові. — *В Поморянщині:* Тернопільська поліція і місцевий постерунок в Поморянах перевели ще в дні 26. липня ц. р. ревізію в стд. Ан. Жуковського, Ярослави Романівної та урядн. маґістр. Гната Романова. Шукали за зброєю, нелеґальною літературою та якимись анонімами, що їх дістала місцева поліція в останніх часах. По ревізії забрано всіх на постерунок і тільки списано протокол. У звязку з анонімами переслухано на поліції абс. семінара Емілію Ханачівську і Дра Василя Дичка лікаря в Поморянах. — *В Тернопільщині:* В Тернеполі переведено ревізію в абс. ґімн. Степана Чубатого і кількох селян і всіх їх арештовано і приміщено в поліційних арештах в Тернополі. Їм закидують державну зраду (УВО) і підготовку саботажів. Слідство провадить суддя Др. Янеллі. Загалом в Тернополі має бути ок. 14 арештованих. — *У Збаращині:* Дня 6 серпня поліція перевела ревізію в домі о. Малюци в Новім Селі й арештувала його сина Івана студ. техн. Причина арешту невідома. Арештованого відставлено до Тернополя. В Нетребі цьогож повіту поліція з Новик перевела основну ревізію в домі Богдана Борща, студ. філ. Забрали йому мапу України і пластову одноднівку „Лісових Чортів“. Арештованого відставлено до Тернополя. — *В Борщеві:* В днях 2 і 3 серпня борщівська поліція перевела масові арешти й ревізії серед української молоді. Арештовано урядовця укр. книгарні Гайовського, соліцитатора Вол. Крицуна і ґімн. учня Мик. Никифорчина. Опріч цього поліція переслухала ок. 30 молодих людей та кількох старших громадян, м. ин. О. Йос. Малицького, дра Миколу Томковида, м-ра Ів. Романівського і Ґораля. Приводом до цих репресій в зорґанізовання при Укр. Товаристві опіки над молодю самоосвітної секції. Вона відбувала свої сходини і влаштовувала відчити. Поліція закидує, що це була пластова орґанізація. З приводу арештувань заборонено фестин Товариства Опіки над молодю і кооперативне свято в селі Нівра. — *В Брідщині:* У вечері дня 6. серпня ц. р. поліція арештувала в Бродах Зенка Тарнавського (сина ґенерала Тарнавського) старшого пластуна з куріня „Чорноморців“. По арештуванню перепроваджено основну ревізію в його домі і на другий день відставлено до поліц. арештів у Золочеві. — *У Львівщині:* У звязку з підпалами фільварків у Чижках і Миклашеві поліція перепровадила ряд ревізій у Винниках, Чижках і Чижикові коло Львова й арештувала у Винниках Яр. Домазара, ґімн. учня, Вол. Гарапу, друкаря, Мих. Коржана ґім. учня зі Закомаря, який перебував в Винниках на вакаціях, а в Чижикові Вол. Романова, ґімн. учня. Двом першим закидують підпал фільварку в Миклашові, двом останнім підпал фільварку в Чижках. Доказом їх участи в підпалах мають бути, як пише польська преса, „компромітуючі папері“ (!?). Арештованих відставлено до поліц. арештів у Львові. Тому, що між арештованими є ґімн. учні польська преса веде далі скажену нагінку на українські ґімназії і Пласт. В Коржана знайдено виказку з пластовим псевдонімом (прізвищем). Польська преса трубить, що це є доказ „конспіраційности“ такої небезпечної орґанізації як „Пласт“. А між иншим скавтових псевдонімів (т. зв. тотемів) уживають всі пластуни (скавти) у цілому світі і також польські „гарцеже“. — *У Львові* в духовнім семінарі при вул. Сикстуській 36. арештовано абсольвента фільософії Івана Теслю. — *У Свіржі* коло Бібрки арештувала поліція ґімн. абсольвента Вас. Бриновського. — *На чеській границі* арештовано Ярослава Рудакевича друкаря зі Львова, в часі переходу кордону. При арештованім знайдено револьвер.

Репресії. — У звязку з арештуваннями починається хвиля репресії і нагінки на всякі навіть ділові культурні й господарські вияви українського життя. — В Скалаті заборонено ведення діточого садку для дітей передшкільного віку при чит. „Просвіти“. Так само заборонено ведення діточого садку, який провадила філія Тва „Союз Українок“ у Грималові. — В Ходачкові місцеві латинники поставили невеликий деревляний хрест на громадському ґрунті. В ночі хтось витягнув хрест. Польська преса почала знов горлати про „українських гайдамаків“ і староство наказало виставляти щоденно (в час пільних робіт варту з 16 люда для береження хреста. — На передодні свята Маркіяна Шашкевича на Білій Горі золочівське староство розвязало Т-во „Сокіл“ в Ожидові. — В дні 3. серпня українське громадянство Равщини святкувало Свято Поляглих. По панахиді вирушив величезний похід на кладовище головними улицями міста. Це не подобалося заст. старости п. Моліцкому і він видав зарядження поліції, щоби вона спрямувала похід жидівськими вуличками. В часі викликаного заколоту поліція кинулася на делеґації з вінками, щоби „робити порядок“. М. ин. арештовано впорядчика походу п. Совика Степана. Похід всежтаки дійшов на кладовище, де на могилах українських вояків при сильній асисті узброєної поліції відправлено панахиду. По панахиді і зложенні вінків похід вернув ринком під церкву і там розвязався. — З приводу цього, що купують масло в „Маслосоюзі“ не тільки Українці але й Жиди, Поляки рішили не купувати українського масла, щоби стояти твердо і не допускати до розросту „Українізму“.

Пресова нагінка на монастир в Уневі. — „Льв. Кур. Поранни“ в статті п. з. „Чи централя української сепаратистичної роботи?“ наводить цілий ряд хамських інсінуацій і сплетень на Монастир ОО. Студитів в Уневі й митр. Шептицкого. Пише, що Унів під опікою митр. Шептицького що перед війною мав бути „гніздом антипольської роботи“ і що таким центром він є і сьогодні. Доказом (!?) цього, після ендецького брукового Курерка, має бути це, що в Уневі уладжено цього року пластовий табор і що природним „центром“ останніх „саботажових замахів“ є Унів і що „польське й українське населення“ (читай: польська поліція і брукова преса!) вяже напад під Бібркою з Уневом і тамошнім пластовим табором. Кожний скавтовий табор у нас, в цілому світі і навіть Польщі уладжує дooколичні прогульки і вправи.

Шофер пана старости. — „Роботнік“ подає, що 28 липня ц. р. в Долині їхав автом пан долинський староста. Його шофер побачив на вулиці робітника Рися і вказавши старості, задержав авто вискочив і вдарив цього робітника кілька разів по лиці. Робітник впав закровавлений на землю. Тоді люде кинулися на шофера, але пан староста вискочив з авта і станув чинно в його обороні. Ціла подія відбулася на ринку міста Долини.

Справа Ром. Біди і тов. — До найвищого суду в Варшаві внесли касаційну скаргу оборонці Ром. Біди, засудженого в недавному процесі УВО на кару смерти і його товаришів на кару тюрми.

Відібрання дебіту. — Польське Міністерство внутрішних справ відібрало почтовий дебіт українському часописові „Канадійський Ранок“, який виходить у Вінніпеґу в Канаді.

Радянська Україна.

Селянство й колгоспи. — В кубанській окрузі куркулі і під-куркульники самі починають косити трави і жати яре й озиме збіжжа коллективних господарств. З приводу цього радянська влада видала гострі заборони та наказала не лишати ніодного такого випадку безкарно. В Нововеличківській станиці кулаки викосили 50 гектарів колгоспного соняшника, а опріч цього випасають худобу і коні на колгоспних збіжах. В цілій низці комун виказується, що деякі члени коллективних господарств на те тільки повходили до них, щоби нищити машини. У Величавському колгоспі куркулі спалили 80 гектарів озимого збіжжа, а в Дніпропетровській окрузі зруйновано машини і продано їх на шмельц.

Саботаж на почті. — В Ставрополі на північному Кавказі ДПУ викрило контрреволюційну орґанізацію серед урядників почти і телеґрафів. Ця орґанізація нищила телеґрафічні лінії, не видавала з почти комуністичних часописів, а важні розпорядки центральних влад задержувала на почті по кілька тижнів. Арештовано 16 урядників.

Протижидівський рух в червоній армії. — Радянські часописи містять алярмуючі вістки про зріст антисемітизму в червоній армії. Протижидівські виступу толерують навіть червоні старшини. У 26. артилерійському полку комендант Чернєєв дивився з вдоволенням, як молодші старшини й вояки били одного жида. У 240. полку вояк москаль побив безкарно жида. У 90. полку салдат викинув з табору жида, мовляв „нам жидів не треба“. Переслідування жидів занотовано й в инших полках. В одному полку утворився навіть окремий союз антисемітів.

На Закарпаттю.

Арештування на границі. З Ужгороду подають, що в одному граничному селі придержано двох туристів, які не мали ніяких документів та були узброєні в револьвери. Чеська поліція підозріває що це члени УВО, справники нападу на грошевий віз під Бібркою. Арештованих відставлено до Ужгороду, щоби усталити їх ідентичність.

Буковина.

Українські віча. — Український посол Василь Дутчак урядив в дні 4. серпня великі народні віча у своїх виборчих громадах Веренчанці й Кадовбівцях. На вічах пос. Дутчак здавав звіт зі своєї парляментарної діяльности, а від Укр. Національної Партії промавляли ред. Юр. Сербинюк і Ст. Тимчук.

Голодівка в Черновецький тюрмі. Українські селяне з Горошова Іван Ґелич, Ів. Серпнюк, Вас. Фосгей, Кик. Костарчук, обжаловані румунським судом за комуністичну діяльність почали в дні 29. ц. м. голодівку як протест проти відрочення розправи і протизаконного держання їх в тюрмі.

День цвітів. — В середу дня 6. серпня ц. р. Т-во “Жіноча Громада„ в Чернівцях уладило вуличну збірку на дохід фонду будови сирітського дому й українську захоронку в Чернівцях.

За межами України.

Українська еміґрація у Франції. — До Франції виїхало на заробітки ок. 100.000 Українців. Українською заробковою еміґрацією не опікуються майже ніякі українські чинники, за те стараються взяти Українців робітників під свій вплив і польські орґанізації й московські установи. Щойно недавно заложено там Т-во „Просвіта“, а при Товаристві бібліотеку — випозичальню „Українська Книжка у Франції“. При бібліотеці є також книгарня. Книжки випозичає бібліотека особисто робітникам, або висилає почтою. Досі бібліотека має ок. 500 книжок. Обовязком українського громадянства, установ та видавництв піддержати цю ініціятиву. Адреса Бібліотеки: France — Biblioteque Circulation „Ucrainska Knyjka en France“ pour A. Sopilnyk d' citë du Bouye. rue Monge Vesines-Chalette (Loiret). par Montargis.

Вечір посвячений поетові О. Олесеві. — Виділ Української Громади в Білгороді поставив собі за мету улаштовувати що місяця вечерниці посвячені, поодиноким нашим поетам та письменникам. Так по програмі відбувся 5 липня вечір посвячений творчости нашого байкаря Л. Глібова, а 2. с. м. вечір посвячений О. Олесеві. Обширний реферат про життя, та діяльність Олеся виголосив п. Андрієвський а далі слідували декламації пань Зівертової та Шляхової як рівнож співи під керуванням диріґента Громади п. Красутського. — Вечерниці пройшли дуже приємно на загальне задоволення як членів так і присутніх гостей. — Маючи на увазі, що більшість публіки майже незнайома з нашими культурними надбаннями витаємо сю працю Виділу Громади та бажаємо успіху в дальшій праці. — Т. Мир.

Протестаційне віче у Вінніпеґу. — У звязку зі судом Ром. Біди і тов. у Львові Комітет Охорони Українських політичних вязнів скликав на день 20. липня ц. р. протестаційне віче у Вінніпеґу. Резолюції ухвалені вічем переслано телеґрафічно до Ліґі Націй і правительств поодиноких великих держав.

Концерти бандуриста. — По містах Зєдинених Держав Америки їздить з концертами відомий бандурист Василь Ємець. Иого концерти проходять з великим успіхом і притягають не тільки українців але й великі маси чужинців.

ПОДЯКА

Хвальному Комітетові Допомоги Політичним Вязням складаємо щиру подяку за дбайливе піклування нами в часі нашого півчверти місячного побуту в стрийській вязниці.

Степан Охримович, Петро Угера.

За редакцію відповідає Володимир Зиблікевич.

З друкарні Кнолера і Сина в Перемишлі.